

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres referanse 16/219
Vår referanse 2017/4086-2 434.0 HKL
Saksbehandler Harald Klæbo, tlf. 61 26 60 56
Avdeling Miljøvern avdelingen

Dato 24.08.2017

Høring av endringer i rovviltforskriften - skadefellingsbestemmelsen for kongeørn og kongeørnprosjekter

Fylkesmannen støtter i utgangspunktet forslaget om å etablere forsøksordninger for forvaltning av kongeørn på Fosen og i Troms for å øke kunnskapene om arten og effektene av uttak. Det er svært viktig med inngående dokumentasjon av tapsårsaker i disse områdene. Vi mener imidlertid at forsøket heller bør dreies mot å iverksette skadefelling på et lavere nivå i skadesituasjoner, og at slik felling utføres av spesielt kvalifisert personell for å sikre målrettet og skadeforebyggende uttak etter det Stortinget har ment.

Det vises til brev av 21. juni 2017.

Departementet ønsker innspill på midlertidige og geografisk avgrensede endringer i rovviltforskriftens bestemmelse om skadefelling av kongeørn. Konkret går forslaget ut på:

- Der det er dokumentert større skadeomfang over flere år i samme område, kan det tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, men det skal foreligge en fare for større skade.
- Forslaget begrenses til avgrensede prosjektområder på Fosen og i Troms.
- Skadefellingstillatelser i prosjektområdene kan gis i et bestemt område og tidspunkt uten at det er krav til identifisering av skadegjørende individ.

Det er videre foreslått at det gjennomføres mer inngående studier og kunnskapsinnhenting i prosjektområdene på Fosen og Troms. Dette innebærer best mulig oversikt over kongeørnbestanden. Sau, tamrein og havørn skal inkluderes i prosjektene, samt at en kartlegger tapsårsaker inngående, vurderer effekt av andre tiltak enn felling, samt vurderer beitedyrenes helsetilstand, og evaluerer effekten av igangsatte forvaltningstiltak.

Fylkesmannen har følgende innspill til høringsforslagene:

Det blir i forsøksområdene lagt opp til å prøve ut en ordning med forhåndsuttak av kongeørn i områder med erfaringsmessig høy skaderisiko. Vårt innspill vil baserer seg på erfaringer med kongeørnnskader i Oppland, samt de antatte virkningene av om regelverket i forsøksordningene i framtiden skulle bli gjort gjeldende for hele landet.

Omfanget av påviste kongeørnskader på tamrein og sau i Oppland er begrensede dvs. 15-20 tilfeller i året og som er forholdsvis spredt i kongeørnas utbredelsesområde. I 2013 hadde vi en betydelig økning (55 tilfeller), som hang direkte sammen med en konkret skadesituasjon i Nordre Land kommune (27 tilfeller). Omfanget av skader som erstattes som kongeørnskader er begrenset, og henger noe sammen med erstatningsforskriftens strengere vilkår for å kunne sannsynliggjøre tap for kongeørn enn for de øvrige arter. De siste årene har det blitt erstattet 40-110 sau og 40-100 reinkalver. I enkelt år har vi erstattet over 400 sau som tap til kongeørn.

Vår antagelse i forhold til kongeørnskader på beitedyr, har vært at det har vært enkeltindivider som har vist større tilbøyelighet for sau og i noen grad rein som byttedyr. I vårt konkrete tilfelle i 2013 Nordre Land, ble ei ung kongeørn i skadeområdet identifisert. Vi har også antatt at etablerte par har betydelig mindre tilbøyelighet for å gå på sau. Dette er bl.a. påvist i avgrensede studier av 3 hekkelokaliteter (2 i Oppland 2014/15, en i Telemark 2011, (Geir Sonerud pers med. 2017). Forskere fra NMBU har artsbestemt over 400 byttedyr som kommer inn på reirkanten ved hjelp av kameraovervåking. Det ble ikke påvist deler av sau som en del av kongeørnas diett i disse studiene. Studier gjort internasjonalt peker i retning av at hekkende par i betydelig mindre grad ser på lam som et aktuelt byttedyr, da de er vanskelige å få opp på reirkanten. En går langt i å antyde at den predasjon på bufe som skjer av kongeørn, er av ikke territorielle individer, da enten ungfugl eller eldre individer som ikke hekker.

Vi tror at å iverksette skadefelling basert på historiske tapsdata vil kunne ramme for tilfeldig i en kongeørnbestand. De yngre individene som kan antas å gjøre en del skade, vil det påfølgende år ofte være ute av området, og en kan risikere å ta ut individer som kan representerer et lavt skadepotensiale. Skadefellingstillatelse forut for skade kan etter vår oppfatning være lite forenelig med Stortingets føring der en skal foreslå endringer i bestemmelsene om skadefelling som *målrettet kan bidra til færre tap av beitedyr* til kongeørn med særskilt skadeomfang. Tiltaket vil etter vår oppfatning ligne mer på et generelt ønske om bestandsreduksjon, enn presise tiltak for å hindre skade.

Fylkesmannen erkjenner at det er en betydelig usikkerhet i forhold til hvor mye kongeørn tar av sau og rein, og at det er diskusjoner rundt dette i forskningen, næringene og verneorganisasjoner. Vi støtter i utgangspunktet forslaget om å etablere forsøksordninger for forvaltning av kongeørn på Fosen og i Troms for å øke kunnskapene om arten og effektene av uttak i forhold til skader på beitedyr og bestanden av kongeørn. Ut fra de erfaringer vi har i vårt fylke vil vi likevel uttrykke en skepsis til en modell der en åpner for et forhåndsuttak som har mer preg generell bestandsregulering av kongeørn i visse områder med historisk skadepress.

Vi tror at en senkning av skadeterskelen for iverksettelse av skadefelling vil være et mer hensiktsmessig tiltak, og at en slik terskel kunne konkretiseres i forskriften med kommentar. I den forbindelse støtter Fylkesmannen departementets forslag om at det må utdannes fellingspersonell som kan gå inn i situasjoner med skade av kongeørn og utføre en eventuell felling. Vi erfarer at kommunale fellingslag ikke har denne kompetansen, og at det er lite realistisk at dette kan tilegnes. Slikt fellingspersonell må være tilsluttet Statens naturoppsyn. Fylkesmannen er videre enig i at myndigheten for å iverksette skadefelling fortsatt skal ligge hos Fylkesmannen.

Vebjørn Knarrum e.f.
avdelingsdirektør

Harald Klæbo
seniorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.